

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Анотація. У роботі описано сучасні інформаційні технології як інструмент автоматизації бухгалтерського обліку. З'ясовано, що на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій при автоматизації бухгалтерського обліку та економічного аналізу використовують наступні класи інструментальних засобів: неспеціалізовані програмні пакети, що мають аналітичні можливості; спеціалізовані програмні засоби для створення інформаційного сховища даних бухгалтерського обліку; інтегровані системи управління підприємством. В якості вищого рівня досягнень в цій сфері представлені інформаційні системи класу ERP.

Ключові слова: автоматизація бухгалтерського обліку, інформаційні технології, інтегровані інформаційні системи.

Abstract. The paper describes modern information technologies as a tool for accounting automation. It was found that at the present stage of development of information technology in the automation of accounting and economic analysis use the following classes of tools: non-specialized software packages with analytical capabilities; specialized software for creating information storage of accounting data; integrated enterprise management systems. ERP class information systems are presented as the highest level of achievements in this field.

Keywords: accounting automation, information technology, integrated information systems.

Характерною ознакою розвитку облікової теорії в кінці ХХ - початку ХХІ ст. стали процеси взаємодії з іншими науками, так званий «ефект синергізму», коли об'єднання відомостей з різних сфер знання дозволяє створити нову теорію, неможливу в рамках однієї науки. Поглиблений взаємовплив сфер наукової діяльності є наслідком двох різноспрямованих процесів – інтеграції та спеціалізації наукового знання в сучасному світі.

Так, з одного боку, вченими-економістами і сьогодні тривають пошуки спільного знаменника до різних систем бухгалтерського обліку, виробляються міжнародні правила його стандартизації. У той же час розвиток світового ринку, економічних і соціальних відносин, виробництва та інформаційних технологій призвело в ХХ ст. до появи в міжнародній практиці нових видів бухгалтерського обліку: податкового, управлінського, макроекономічного, мегаекономічного, соціального, екологічного, креативного [1, с. 69].

Значний вплив в ХХІ ст. на розвиток облікової теорії надає економічна теорія і теорія управління, інформатика і кібернетика, філософія науки.

Досягнення в галузі інформатики, кібернетики та інформаційних технологій дозволяють в значній мірі зняти обмеження з трудомісткості облікових операцій, обробки масивів статистичних даних, змінюють підходи до процесів зберігання, передачі і агрегування бухгалтерської інформації. Збільшення швидкості обробки інформації, обсягів оперативної пам'яті, застосування мережевих технологій розширюють можливості обліково-аналітичних служб за періодичністю подання звітності, підвищення рівнів аналітики, введення нормативних показників в систему рахунків.

Використання спеціалізованих програмних засобів створює реальні передумови до вивчення взаємозв'язку рахунків за допомогою методів лінійної алгебри, засобів комп'ютерного моделювання

Автоматизованим інформаційним системам бухгалтерського обліку притаманні такі властивості:

- раціональний розподіл реквізитів в первинних документах, реєстрах і формах звітності;
- оптимальне співвідношення між реєстрами;
- ефективне поєднання хронологічного і систематичного запису;
- скорочення шляху проходження оброблюваної інформації від моменту її виникнення в первинних документах до балансу [3, с. 47].

Комп'ютерна техніка і програмування абсолютно змінюють характер праці бухгалтера, що дозволяють застосовувати новітні методики навчання бухгалтерській справі: віртуальні ігри, навчальні програми.

На сучасному етапі розвитку інформаційних технологій при автоматизації бухгалтерського обліку та економічного аналізу використовують наступні класи інструментальних засобів:

- неспеціалізовані програмні пакети, що мають аналітичні можливості;
- спеціалізовані програмні засоби для створення інформаційного сховища даних бухгалтерського обліку;
- інтегровані системи управління підприємством.

Найбільш часто використовуваними з неспеціалізованих програмних пакетів, що мають аналітичні можливості, є Microsoft Excel, який входить до складу пакету Microsoft Office. Електронні таблиці слугують для виконання обчислень різної складності. В Microsoft Excel включений розвинений математичний апарат, спеціалізовані технології статистичного аналізу, графічні засоби представлення даних.

Для вирішення динамічних задач і проведення інженерних обчислень використовується пакет MATLAB. Це інтерактивне, відкрите програмне середовище розробки має властивості для проведення високопродуктивних обчислень.

Спеціалізовані програмні продукти представлені широким спектром розробок для автоматизації облікових процесів в залежності від розмірів підприємства. Серед програм для великих підприємств можна відзначити наступні: «1С: Комплексна автоматизація», «Галактика», «Флагман», «Еталон», «Ресурс». Для середніх підприємств розроблені такі програмні продукти, як «1С: Підприємство», «Інтегратор», «Фінеко», «Комтекс +». Для застосування на малих підприємствах рекомендуються програми «1С: Бухгалтерія», «Інфо-бухгалтер», «Турбо-бухгалтер», «Бембі», «БЕСТ», «Бух-професіонал» [2, с. 59].

Еволюція систем автоматизації управління призвела до створення в 1990-і рр. інтегрованих інформаційних ERP-систем (enterprise resource planning system). Особливістю ERP-системи є інформаційно-аналітичне забезпечення потреб системи управління підприємством на різних рівнях у взаємодії всіх її бізнес-процесів.

В єдиних комплексних інтегрованих обліково-управлінських ERP-системах закладена концепція управління через моделювання бізнес-процесів. Технологія роботи таких систем полягає в розподілі всієї діяльності підприємства на бізнес-процеси, діагностуванні, теоретичному удосконаленні їх опису в обліково-управлінській системі за допомогою певних методик і програмних продуктів.

У ERP-системі об'єднані системи планування ресурсів підприємства з фінансовим плануванням. Вони засновані на системному підході до управління діяльністю підприємства. ERP-системи орієнтовані на підвищення прибутку підприємства через зростання якості взаємин з клієнтами, зростання продуктивності праці, скорочення нераціональних витрат і простоїв, скорочення виробничого циклу, зменшення страхових запасів товарів на складі, зменшення складських площ, скорочення витрат на адміністративно-управлінський персонал.

Виділяється кілька основних принципів побудови інтегрованої інформаційної системи [1, с. 70]:

- безперервність і «прозорість» інформаційних потоків;
- наявність документованих інтерфейсів;
- порівнянність даних з попередніми звітними періодами;
- сталість правил і процедур обробки інформації;
- захист інформації від несанкціонованого доступу.

Таким чином, досягнення в сфері інформаційних технологій впливають на удосконалення методології бухгалтерського обліку, у зв'язку з чим вивчення інструментальних можливостей автоматизованих інформаційних систем набуває особливої актуальності.

Інтеграція програмного забезпечення передбачає створення єдиних класифікаторів та довідників для всіх систем, розробку регламентів обміну даними між системами, а також процедур звірки даних і подальшого закриття періодів. В результаті таких заходів виникає найважливіша якість інтегрованої інформаційної системи – синергетичний ефект.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белозерцев В.С. Тенденції розвитку інформаційних систем та технологій в обліку в умовах глобалізації / В. С. Белозерцев, О.К. Єлісеєва // Технологічний аудит та резерви виробництва. – 2015. – №3/5(23). – С. 79–85.

2. Букало А. М. Активізація розвитку інвестиційних фондів в Україні; Формування ринкових відносин в Україні. 2010. 69-73 с.

3. Вахрушина М.А., Сидорова М.И., Борисова Л.И. Стратегический управленческий учёт. М.: Изд-во «Рид групп», 2011.

4. Величко О. Г. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. Донецьк: ВАТ Баланс-Клуб, 2012. 768 с.

Белозерцев Василь Сергійович – к.е.н., доцент, доцент кафедри статистики, обліку та економічної інформатики, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, e-mail: Belozertsev.v@ef.dnu.edu.ua

Клішина Дар'я Олександрівна – студентка кафедри статистики, обліку та економічної інформатики, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, e-mail: kisen3210@gmail.com

Vasyl S. Bielozertsev – Ph.D., Associate Professor, Associate Professor Department of Statistics, Accounting and Economic Informatics, Oles Honchar Dnipro National University, e-mail: Belozertsev.v@ef.dnu.edu.ua

Daria O. Klishyna – student of the Department of Statistics, Accounting and Economic Informatics, Oles Honchar Dnipro National University, e-mail: kisen3210@gmail.com